

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

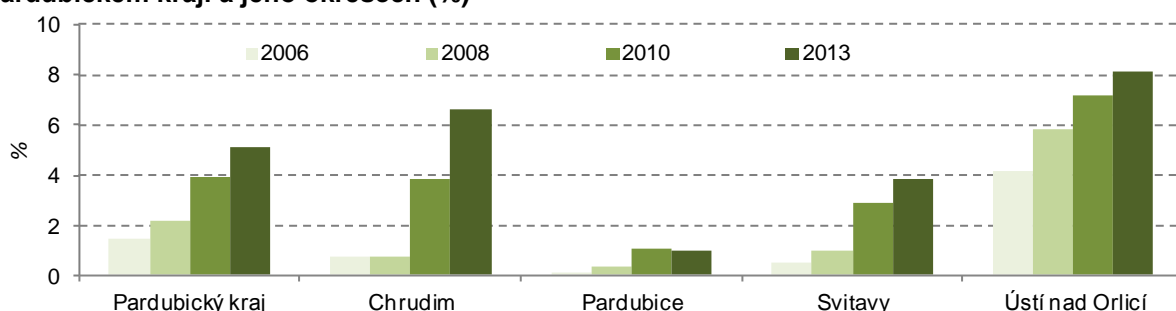
Zemědělské půdy ubývá ve prospěch lesů a zastavěných ploch

V Pardubickém kraji pokračoval i v roce 2013 dlouhodobý pokles výměry orné půdy, naproti tomu rostly plochy trvalých travních porostů. Úbytek zemědělské půdy byl z poloviny kompenzován zvětšováním lesních pozemků. Zastavěných ploch a nádvorí přibýlo 134 ha, což je více, než činil součet přírůstků za předchozích 5 let.

Zpomalil se růst počtu farem zaměřených na ekologické zemědělství

V roce 2013 přibýlo v kraji pouze 5 farem věnujících se ekologickému zemědělství. Největší počet ekologických zemědělců je tradičně na Orlickoústecku. To přispívá k intenzivnějšímu využívání zemědělsky méně vhodných ploch (např. podhorských oblastí) pro jinou než klasickou produkci, která by v daných lokalitách byla ekonomicky neudržitelná. Podíl ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se za poslední rok v kraji zvýšil jen o 0,1 procentního bodu (na 5,1 % celkové výměry zemědělské půdy), přičemž o třetinu vzrostla výměra půdy v ekologickém zemědělství na úkor ploch v přechodném období.

Graf 4.1 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy v Pardubickém kraji a jeho okresech (%)

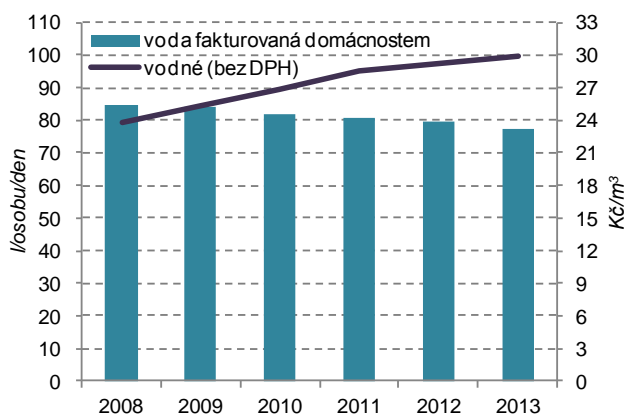

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

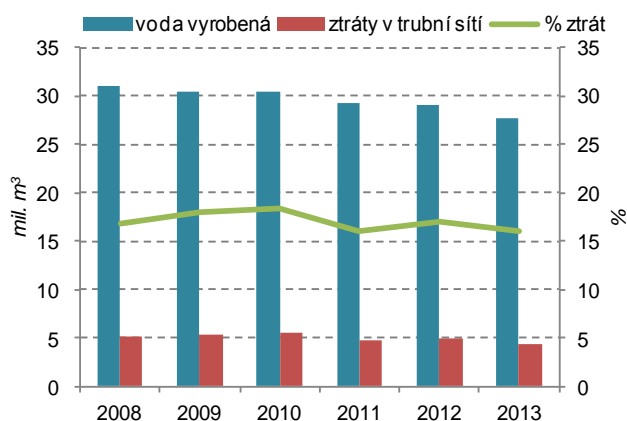
Klesá specifické množství vody fakturované domácnostem

V souvislosti se zvyšováním cen vodného a stočného klesá dlouhodobě v kraji (stejně jako v celé republice) specifické množství vody fakturované domácnostem. Za poslední rok se v Pardubickém kraji snížilo toto množství o 2,4 litru na osobu a den na 77,1 litru. Celkové množství vyrobené vody meziročně pokleslo o 4,6 %, přitom objem ztrát v trubní síti se snížil o 10,4 %; podíl ztrát na vyrobené vodě poklesl na 16,2 %.

Graf 4.2 Specifické množství vody fakturované domácnostem (l/osobu/den) a vodné (Kč/m³) v Pardubickém kraji

Graf 4.3 Výroba vody (mil. m³) a ztráty v trubní síti (mil. m³ a %) v Pardubickém kraji

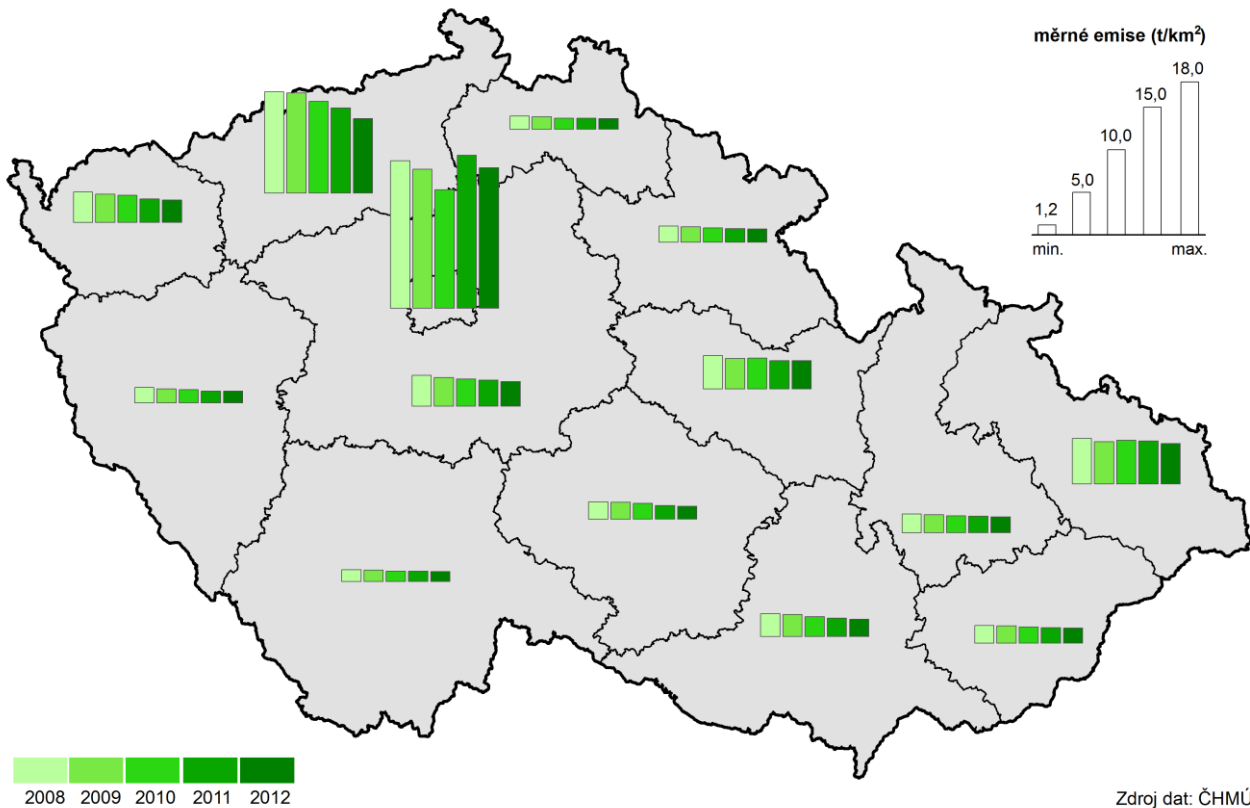
Roste podíl obyvatel napojených na kanalizaci s COV

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji dlouhodobě pozvolna stoupá; v roce 2013 žilo v domech napojených na veřejnou kanalizaci 73,2 % obyvatel, přitom v domech napojených na koncovou čistírnu odpadních vod žilo 70,2 % obyvatel kraje. Podíl čištěných odpadních vod v roce 2013 dosáhl 98,4 % a nelišil se od podílu čištěných vod v předchozím roce.

Znečištění ovzduší v kraji je nadprůměrné

Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1-4) s výjimkou měrných emisí oxidu uhelnatého. Kraj má v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012

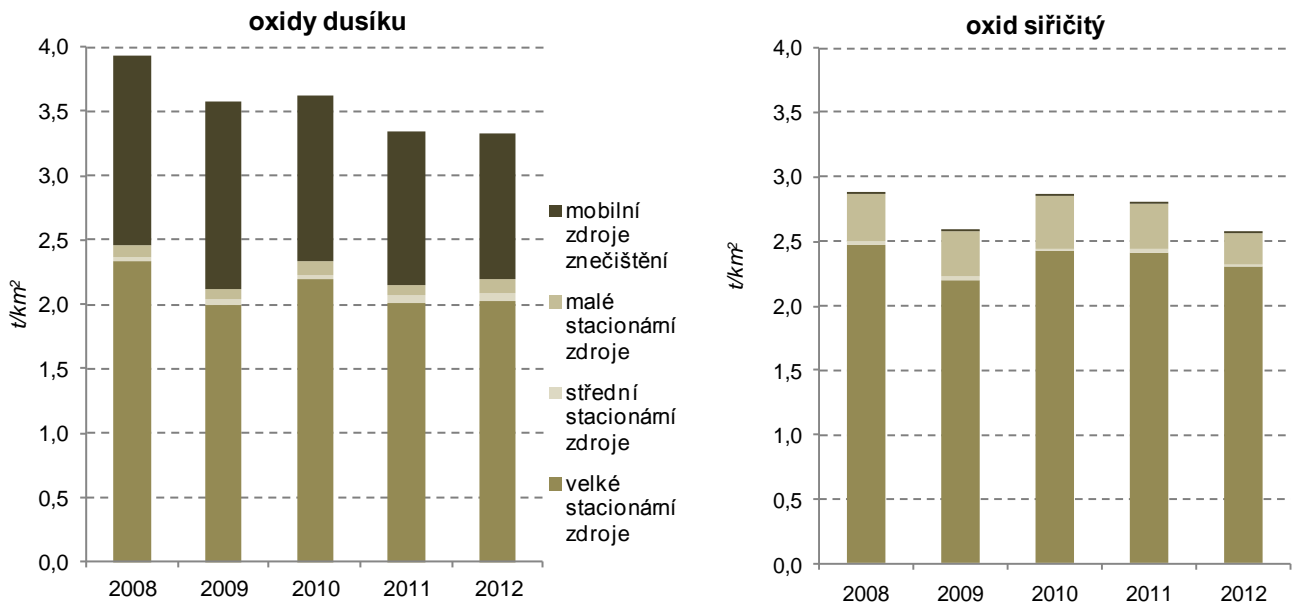

Zdroj dat: ČHMÚ

Emise hlavních znečišťujících látek klesají

V posledních pěti letech se v kraji postupně snižovaly emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku. Největší pokles v roce 2012 nastal u měrných emisí oxidu siřičitého (REZZO 1-4), a to o 8,2 % oproti roku předchozímu. Naproti tomu měrné emise tuhých znečišťujících látek vzrostly a byly nejvyšší za posledních 5 let. Změna metodiky výpočtu měrných emisí oxidu uhelnatého neumožňuje srovnání s předchozími roky.

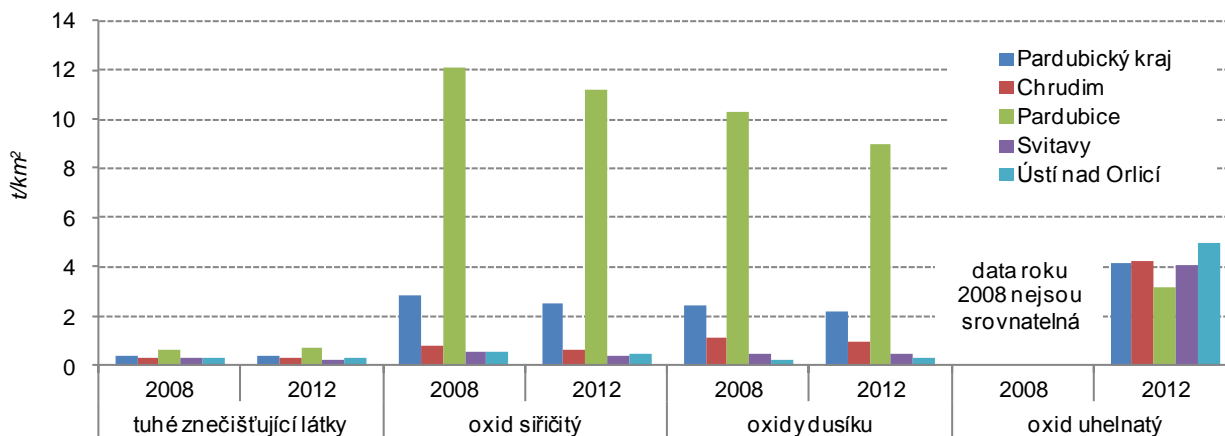
Graf 4.4 Měrné emise oxidů dusíku a oxidu siřičitého v Pardubickém kraji (t/km²)

**Zhoršená kvalita ovzduší
přetrvává v okrese
Pardubice**

V kraji se znečištění ovzduší nejvíce dotýká okresu Pardubice. Zde však došlo v roce 2012 k výraznému poklesu měrných emisí oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

**Graf 4.5 Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (REZZO 1-3; t/km²)
v okresech Pardubického kraje**

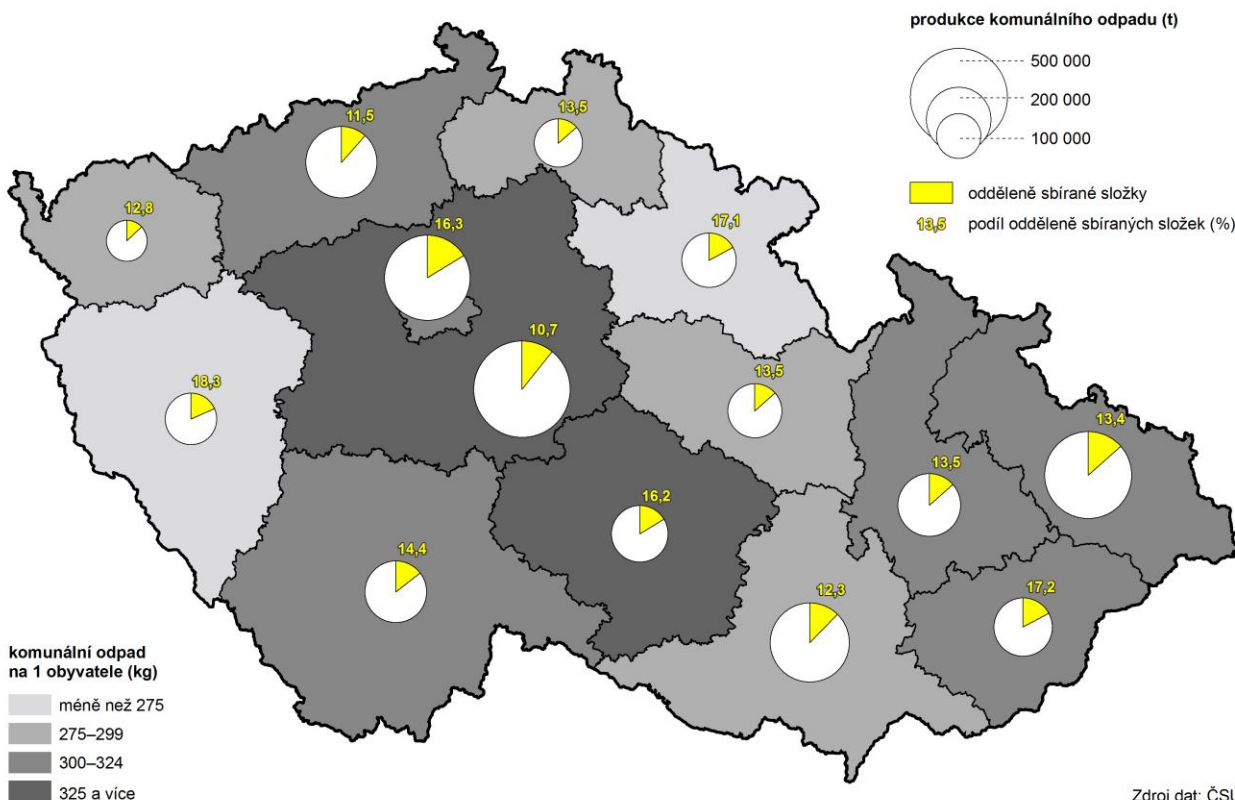
**Ke snížení emisí oxidu
siřičitého došlo v roce
2012 ve všech okresech**

Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1-3). Emise oxidu siřičitého klesaly v roce 2012 ve všech okresech kraje; největší meziroční pokles zaznamenal okres Ústí nad Orlicí (o 25 %). Meziroční růst měrných emisí tuhých znečišťujících látek nastal pouze v okrese Pardubice a oxidů dusíku především v okrese Svitavy.

**Pokles objemu
produkovaného
komunálního odpadu
na obyvatele se zastavil**

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2012 oproti roku 2011 v kraji o 7,9 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 294 kg za rok. Toto množství je z celorepublikového hlediska 6. nejnižší mezi kraji a je 4,4 % pod republikovým průměrem. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu rostl až do roku 2008 na 20,0 %, v dalších letech klesal (na 13,5 % v roce 2012).

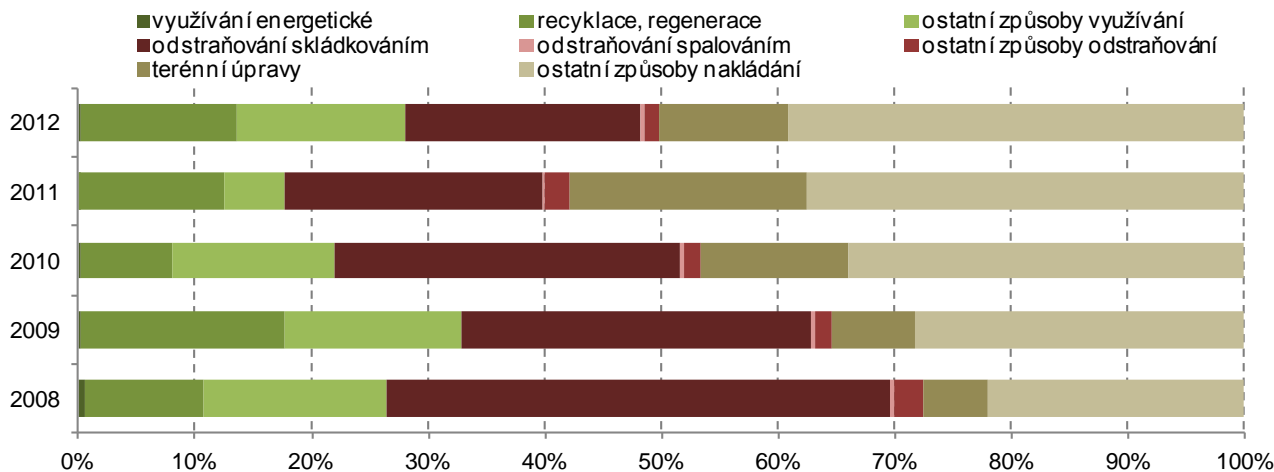
Komunální odpad v krajích v roce 2012

Produkce podnikového odpadu vzrostla

Vývoj celkové produkce podnikového odpadu v kraji rok od roku kolísá; v roce 2012 bylo vyprodukováno o 8 % podnikového odpadu více než v roce předchozím. Vyšší objem odpadů produkovalo především, stavebnictví a činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Méně odpadů než v roce 2011 pocházelo ze zemědělství a ze zpracovatelského průmyslu (zejména textilního).

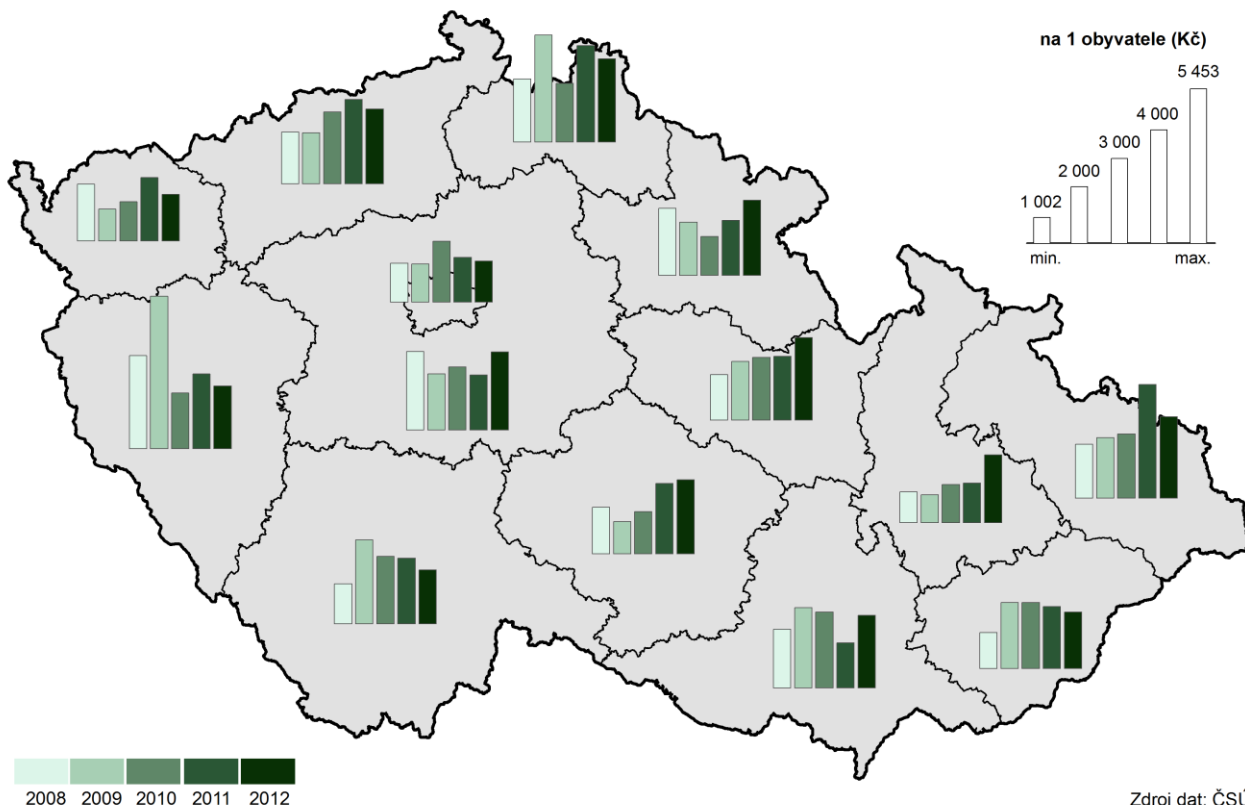
Graf 4.6 Nakládání s odpady v Pardubickém kraji podle vybraných způsobů nakládání

Vzrostl objem odpadů využitých k výrobě energie

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno, se do roku 2012 zvyšovalo, přechodně došlo k poklesu pouze v roce 2010. V roce 2012 se snížily objemy odpadu ukládaného na skládky a využitého pro terénní úpravy, více odpadu bylo recyklováno a využito k výrobě energie. Množství uskladněného odpadu ke konci roku 2012 se meziročně zvýšilo o 5 %. Objem nebezpečného odpadu v kraji se na celkovém objemu odpadu, se kterým bylo během roku nakládáno, podílel méně než 6 procenty.

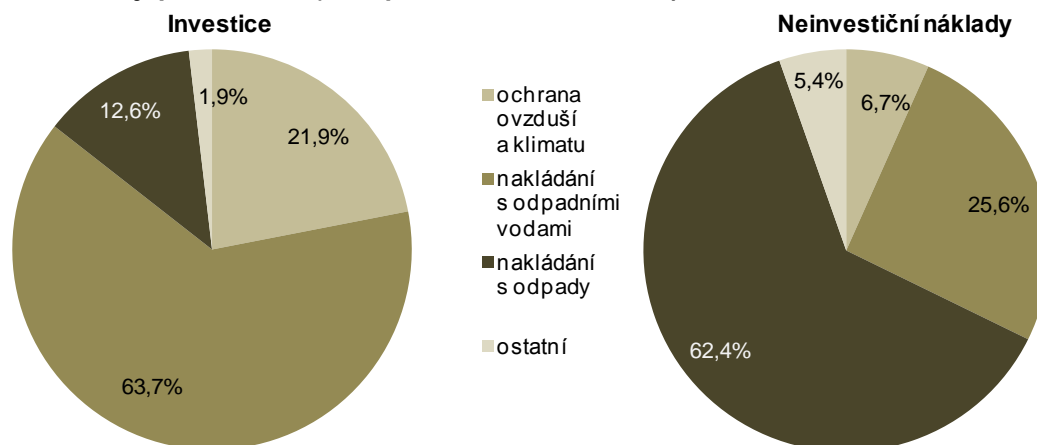
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2008 až 2012

Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele kraje byly nejvyšší za 15 let

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2012 dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí v Pardubickém kraji (místo investice) na 1 obyvatele částky 2 947 Kč, což bylo nejvíce za posledních 15 let a o 29 % více než v předchozím roce. V mezikrajském srovnání jde po Libereckém kraji o druhou nejvyšší hodnotu, přitom v letech 2009 – 2011 byla na životní prostředí na 1 obyvatele vynakládána v Pardubickém kraji až sedmá nejvyšší částka.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (v %; průměr let 2008 – 2012)

Dvě třetiny investic jsou určeny na kanalizace a čistírny odpadních vod

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic je určen na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady.